

AKVAREL.

IVAN PREGELJ.

Na levi spodaj Soča šumi,
cesti ob njej se v Módrej mudi.
Tam zadaž visoko pa Peči in nebo,
vse v luči, vse v vonjih in vse mlado...

A kje je to?
St. Mauruspruck...

St. Mauruspruck...
Od maše v cerkvi svete Lucije
tih, navzgor sprévod zavije.
Cerkvenci spredaj zasopljeni pojó,
štirje zadaj nesó težkó,
mene štirje neso...
St. Mauruspruck...

BENETKE.

FRANCE BEVK.

Vsa tiha je noč in le mesec je vstal,
ob hiše samotne udaril je val...
V temó se razlegnil zategel je plač,
udaril ob stene skrivnostnih palač.
Spi mesto pokojno — budi se davnina,
kot ognja vzgorela sta: kri, bolečina.
Stoletja žive... oživljajo... Pojo mrki
koloni,
usužnjenci z Rive so degli Schiavoni,
raz mosta vzdihljajev, iz ječ mučeniki,
umorjenci so z glorijsko kakor svetniki.
Minuto to svobodni gredo okoli,
se slednji do sita nakolne, namoli.
in vsak zaznamuje opolnoči hiše
in s svojo krvjó maščevanje nariše...
A morje je mirno kot večnost in spi, —
še mesec v valovih pokojen leži,
kot dete v dnu sanj se polnočnih smehlja,
— Le znamenje meča leži prek neba.

DANTE ALIGHIERI: LA DIVINA COMMEDIA.

PREVEL IN RAZLOŽIL J. D.

III. del: RAJ.

Spev XXXII.

V prejšnjem spevu smo videli, da se je Beatrix vrnila na svoj tron med izvoljence božje, službo voditelja in tolmača pa je namesto nje prevzel sveti Bernard, slavni ustanovitelj cistercijskega reda, mož premišljevanja (quel con-

templante), kakor ga imenuje Dante. Videli smo tudi, da nam Dante Raj predstavlja kot velikanski amfiteater z neštevilnimi sedeži, med katerimi je še nekaj nezasedenih. (Kdor si ne more amfiteatra predočiti, naj si misli velikanski stadion, s polkrogom na obeh koncih.)

V XXXII. spevu sv. Bernard razlaga, kako so izvoljenci božji razvrščeni po sedežih tega rajskega amfiteatra (stadiona). Sredi enega polkroga v najvišji vrsti sedi Marija, nebes kraljica; to smo slišali že v prejšnjem spevu iz vv. 118 nsl.

A kdo so svete žene, katerih sedeži, sledeč si drug pod drugim v premi črti, dele ves velikanski polkrog po sredi (mi bi rekli: kakor preča na glavi deli lase po sredi)? Prva pod Marijo je Eva (vv. 4—6); pod to, v tretji vrsti, sedi Rahéla. (Na desni poleg nje Beatrix. Prim. že Pekel, sp. II., v. 102.) Pod Rabelo Sara, pod to Rebeka, pod to Judita, pod Judito — v sedmi vrsti — Ruta, babica Davidova. Vv. 7—15. Ta prema črta sedežev s svetimi hebrejskimi ženami tvori nekakšen zid (prečo): na njih levi strani, kjer so vsi sedeži polni (»vsak list te rajske rože je zrel«, v. 23), sede pravični stare zaveze, ki so Kristusa šele pričakovali (vv. 23, 24), na desni pa kraljujejo svetniki nove zaveze (vv. 25—27).

Obrnimo se zdaj v nasprotno smer, k drugemu polkrogu: enako gre tudi tukaj po sredi v premi črti od vrha do tal vrsta sedežev; najvišje gori sedi sv. Janez Krstnik (vv. 31—33); pod njim pa se vrste: sv. Frančišek Asiški, sv. Benedikt, sv. Avguštin in drugi »mejaši«. Sv. Janez Krstnik sedi torej Mariji ravno nasproti, seveda v neizmerni razdalji. In kakor pri onem prvem »zidu«, je tudi pri tem: na desni so izvoljenci nove, na levi stare zaveze. Prim. tudi sliko v kupoli na Šmarni gori!

Ko je sv. Bernard takó v velikih potezah razložil razdelitev gorenjih vrst sedežev, vzklikne: »Sedaj Previdnost...« Vv. 37—39.

»Gorenjih vrst« smo rekli; kaj pa je s spodnjimi? Na vseh teh pa sede — okrog in okrog — sveti nedolžni otroci stare (če so bili obrezani, v. 81!) in nove zaveze (če so bili krščeni, vv. 82—84). Ker so vsi ti otroci umrli, preden so se sami mogli odločiti za dobro ali slabo, in so torej v raj le zbog »tujega«, t. j. Kristovega zasluženja (v. 43), si Dante spet ne more iz glave izbiti te-le nove dogmatične težkoče: zakaj sede na raznih tronih, višjih in nižjih? Ali je to slučajno? Zakaj torej eni uživajo večjo blaženost? Sv. Bernard takoj čita v duši pesnikovi dvom, ki ga muči, vidi takoj vez, ki ga veže in utešnjuje; seveda je tudi takoj pripravljen, rešiti ga tega dvoma. Najprej mu v spomin pokliče resnico, da v raj ne more biti slučajna, ampak v vsem vlada volja božja, večni zakon. Vv. 52—57. Nato pa sledi glede dejanske milosti trditev: že prvi hip, ko Bog dušo ustvari, dá eni duši več, drugi manj te milosti, brez ozira na osebno zasluženje. Zgled sta dvojčka Ezav in Jakob, o katerih sv. Pavel (Rimlj. 9, 11 nsl.) piše: Ko